

REFERAT §17, stk. 4 udvalg for bæredygtig udvikling i Flodbyen og Randers Kommune d. 14-03-2023

Mødedato Tirsdag d. 14. marts 2023 kl. 16:00

Mødested D.3.39

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Status på klimaplan - 2022.....	4
Nyt fælles mødested - Ambassaden.....	6
Klimaborgerting - Interessetilkendegivelse om demokrati-laboratorier.....	8
Gensidig orientering.....	10
Kommende punkter.....	11

Punkt 8: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-P35-3-23

Indstiller

Forvaltningen indstiller til bæredygtighedsudvalget

- at dagsordenen godkendes.

Beslutning

Godkendt.

Anker Boje, Frida Valbjørn Christensen og Rina Hansen deltog ikke i behandlingen af punktet.

Punkt 9: Status på klimaplan - 2022

00.16.00-P20-24-21

Resume

Randers Kommunes klimaplan blev vedtaget før sommeren 2021, og resten af 2021 blev brugt til at opbygge organisationen bag til realisering af planen. I 2022 er der kommet rigtig godt gang i mange forskellige projekter flere steder i organisationen - og det er mærkbart, at der i flere sammenhænge henvises til klimaplanen og Randers Kommunes ambitioner heri.

Bæredygtighedsudvalget drøfter og kommenterer statusrapporten for klimaindsatsen i 2022.

Rapporten beskriver projekternes nuværende status. Udvalgets kommentarer vedlægges sagen, når den skal behandles af økonomiudvalget og byrådet.

Indstiller

Forvaltningen indstiller til §17 stk. 4 udvalget for bæredygtighed i Flodbyen og Randers Kommune,

1. at statusrapporten for klimaindsatsen drøftes, og
2. at udvalget udarbejder kommentarer til statusrapporten.

Beslutning

Udvalget drøftede sagen.

Udvalgets kommentarer til statusrapporten vedlægges til behandling i økonomiudvalget og byrådet.

Udvalget behandler klimaregnskabet på bæredygtighedsudvalgsmødet d. 12 april.

Anker Boje, Frida Valbjørn Christensen og Rina Hansen deltog ikke i behandlingen af punktet.

Sagsfremstilling

På udvalgsmødet præsenterer forvaltningen en status på klimaindsatsen. Udvalget udarbejder på baggrund af statussen kommentarer, som vil indgå i den videre politiske behandling af sagen.

Klimaplanen 2050 blev vedtaget i maj 2021, derefter blev der udarbejdet projektplaner og igangsættelser af klimaprojekterne. Dette udmøntede sig i en statusrapport i maj 2022 over klimaindsatserne i Randers Kommune på baggrund af politisk godkendelse i bæredygtighedsudvalget (03/05-22) og slutteligt i byrådet (16/05-22). Statusrapporten blev offentlig tilgængelig på Randers.dk og Klimaliga.dk.

Statusrapport for 2022

Statusrapporten har overordnet seks temaer, der skal understøtte målsætningen fra Klimaplanen 2050. Disse består af natur og landbrug, persontransport, energiforsyning, virksomheder, bæredygtig levevis samt kommunen som koncern. Nuværende statusrapport har et større fokus på opfølgning af igangsatte klimaindsatser under de seks temaer end tidligere statusrapporter.

På nuværende tidspunkt er status på projekterne således:

- 28 projekter er pt. igang
- 11 projekter er implementeret som en del af driften med tildelte personaleressourcer

- 10 projekter er udskudte, grundet ressourcerne er prioriteret andetsteds, de forventes dog gennemført som del af klimaplanen
- 4 projekter blev afsluttet i 2022

Derudover består statusrapporten af et klimaregnskab for Randers Kommune. Regnskabet er under udarbejdelse og vil blive præsenteret på udvalgsmødet.

Statusrapporten vil blive offentlig tilgængelig via Randers.dk og klimaliga.dk (en del af Randers.dk), og vil blive ledsaget af cases og tekster, der sætter spot på enkelte af indsatserne på en mere engagerende måde.

Fokusområder til drøftelse

Der lægges ikke op til grundlæggende ændrede prioriteringer af indsatsen og projekterne. Dog foreslås følgende temaer som særlige fokusområder i 2023:

- Skovstrategi - Randers Kommune har en målsætning om at skabe mere skov. Således er formålet at skabe mere fokus på skovrejsning samt skovens mange værdier blandt borgere.
- Energiområdet - Grundet det særlige fokus på energiuafhængighed, særligt af russisk gas, samt at imødekomme den grønne omstilling og klimaplanens 2030 målsætninger.
- Borgerinvolvering og demokratisk dannelse - Et fokus på at arbejde mere med borgeradfærd samt borgerinvolvering i forhold til at gøre Randers Kommunes borgere mere grønne.

Ovenstående vil blive uddybet på udvalgsmødet

Politisk behandling

Rapporten sendes til behandling i økonomiudvalget og byrådet.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen. Det skal dog bemærkes, at indsatsen i forbindelse med klimaplanens realisering forudsætter ressourceanvendelse i forvaltningerne inden for de eksisterende rammer. Hertil skal nævnes, at en række af indsatserne - som det også fremgår af den oprindelige beslutning om klimaplanen - forudsætter supplerende finansiering for realisering.

Bilag

Bæredygtighedsudvalg_1403-2022_Statusrapport for klimaindsatsen

Præsentation af statusrapport for 2022 - Klimaplan Bæredygtighedsudvalg.pptx

Punkt 10: Nyt fælles mødested - Ambassaden

01.30.00-A00-1-23

Resume

Der er påbegyndt et forberedende arbejde med planlægningen af "Ambassaden". Ambassaden skal være midtbyens fysiske samlingspunkt for klima- og bæredygtighedsindsatser for og med borgere og virksomheder. Her kan alle få viden om og blive involveret i bæredygtighedstiltag (i bred forstand) i Randers Kommune. Klimaplanen vil være et naturligt omdrejningspunkt sammen med de 17 Verdensmål, Ressource- & Affaldsplanen, Møbelcirklen og mange andre tiltag/projekter.

Stedet kan bl.a. indeholde udstillinger, mødelokaler til fordrag og debatter, salg af særlige udvalgte vare primært fra kommunale institutioner, hyggehjørne, repair cafe, direkte genbrug af udvalgte produkter, showroom (fx. affaldsløsninger), skoletjeneste og meget andet.

Kort sagt er Ambassaden stedet man opsøger, hvis man interesserer sig for den grønne omstilling eller ønsker at blive klædt på til at kunne gøre en forskel.

Indstillinger

Forvaltningen indstiller til udvalget

1. at "Ambassaden" godkendes som projekt, og etableringen igangsættes.

Beslutning

Udvalget godkendte indstillingen.

Udvalget besluttede, at mødets navn skal være Ambassaden.

Anker Boje, Frida Valbjørn Christensen og Rina Hansen deltog ikke i behandlingen af punktet.

Sagsfremstilling

"Ambassaden" skal være et afgørende et løft for Klimaplan 2050, der er en ambitiøs plan, og som ikke kun omfatter kommunale aktiviteter. Målsætningerne om CO2-neutralitet gælder hele det geografiske område Randers Kommune, både med industri, landbrug og borgernes forbrug. Selvom klimadagsordenen fylder stadig mere i borgernes og virksomhedernes bevidsthed, kan kommunen godt bidrage til og understøtte, at omstillingen sker hurtigere. Det er nødvendigt at komme ud til aktørerne og inspirere og påvirke dem til at ændre vaner og infrastruktur. Dette skal bl.a. ske med en grøn Ambassade i midtbyen. Det vil ikke alene være en fysisk manifestation af klimaindsatsen, det vil også være en mulighed for at rykke på flere dagsordener:

- borgernes grønne omstilling
- detailhandlens grønne omstilling
- oplevelsen af Randers by som et bæredygtigt sted at være (og handle)
- flere partnerskaber for handling.

Integreret i byens liv

Det er afgørende for projektets succes, at det bliver en aktiv og givende medspiller i midtbyen. Derfor er Randers City repræsenteret i styregruppen, og også herfra ses der gode perspektiver i, at kommunen kan bidrage til at skabe liv og fokus på den grønne omstilling - konkret fra lokaler, som aktuelt står tomme. Et par væsentlige pointer projektet arbejder videre med i denne sammenhæng er:

- Åbningstider skal så vidt muligt følge byens, så der ikke bliver en oplevelse af at kommunen ikke er til stede, når der er mest gang i byen efter normal arbejdstid og om lørdagen.
- "Ambassaden". Navnet passer godt til byens andre tilbud som Operaen og Værket, samtidig med, at det signalerer et sted, hvor ambassadører mødes. Det skal ikke lyde som en butik, men skal i højere grad afspejle stedet og oplevelserne, hvilket også er den trend byens forretninger selv arbejder ind i.

Mødested og kontaktpunkt til borgere og virksomheder

Der mangler et sted i Randers Kommune, hvor man kan gå hen, hvis man vil noget med den grønne omstilling. Dette sted, skal Ambassaden levere. Samtidig er den fysiske forankring i midtbyen et oplagt udgangspunkt for alle de projekter i Klimaplan 2050 som på den ene eller anden måde skal inddrage borgerne. Enten til workshops, oplæg, borgermøder eller som en del af høringsfasen. Her er det tanken, at alle projektledere har adgang til bruge faciliteterne og skabe nogle anderledes og mere borgernære rammer for inddragelse. Erfaringen viser, at når der er tid og sted til at svare på alt det, man som borger eller virksomhed kan være i tvivl om, så er det også lettere at tage det næste skridt mod handling.

(Næsten) Kun fantasien sætter grænser

Kommer man forbi Ambassaden, skal der være indbydende og åbent. Alle skal kunne stikke hovedet ind og blive klogere på alt fra solceller til affaldssortering. Og hvis ikke, der sidder en ekspert på området, kan personalet altid guide videre til, hvor man kan finde relevant viden eller hvilken afdeling i kommunen man som borger eller virksomhed skal have fat i for at få svar eller komme videre med sit projekt.

Ambassaden skal ikke kun udnytte, at der kommer folk forbi. Den skal også invitere indenfor og f.eks. arrangere oplæg med kommunens egne eller eksterne eksperter inden for klimaplanens temaer. Det kan være alt fra skovbrug til bæredygtighed i byggeri eller CO₂-lagring i villahaven. Derudover vil der være mange mulige samarbejder, der kan bidrage til stemning og viden i butikken. Brætspil om klimaet, byttebørs med bøger eller et hjørne med viden og litteratur om den grønne omstilling kurateret af biblioteket, udstilling af affaldsløsninger, kaffebrygning med omtanke, tøj-bytte-workshop eller repair café. Mulighederne er mange, og i de tilfælde, hvor der allerede er en kapacitet på området, skal Ambassadens opgave være at understøtte denne og bidrage til at udbrede kendskabet til eksisterende gode initiativer. Samtidig vil Ambassaden også kunne danne ramme om ateliér eller workshops for en "artist in residence", som forventes tilknyttet til projektet i en periode med tilskud (100 %) fra Statens Kunsfond. En lokal kunstner, der skal arbejde med sanseligegørelse af henkastethed i det offentlige rum, og vores brug og forbrug af ressourcer er et centralt tema.

Endelig skal der være produkter på hylderne, men kun så bæredygtige produkter som muligt, og kun produkter fremstillet som en del af uddannelse eller anden aktivitet, hvilket lovgivningen tillader sælges i en kommunal forretning. Også her vil partnerskaber med FGU, GAIA og andre "producenter" være afgørende.

Bemanding

Medarbejderne i Ambassaden kan være et miks af medarbejdere fra Affald & Genbrug, medarbejdere fra Klimasekretariatet, studentermedhjælpere, og evt. frivillige (der kan eksempelvis indgås dialog med Rethinkers-organisationen). Derudover kan forskellige projekter indebære, at medarbejdere fra forskellige dele af forvaltningen indgår i arbejdet og får direkte adgang til borgerne.

Økonomi

Projektet kan som udgangspunkt afholdes inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Driftsøkonomi

For at få projektet/butikken startet op, kræver det en dedikeret medarbejder (bl.a. baseret på erfaringer med Møbelcirklen). Der skal indgås aftaler, laves vagtplaner, koordineres indretning, dannes partnerskaber og afrapporteres. Udover de estimerede driftsudgifter, forventes der at skulle bruges et årsværk på at skabe Ambassaden og få den godt i gang. Når projektet overgår til drift, vil der fortsat være brug for en bestyrer til at klare daglige opgaver og sikre, at der altid er bemanding.

Omkostninger til projektleder, lokale (inkl. rengøring, varme, el, vinduespuddning mv.) og etableringsomkostninger holdes inden for forvaltningens gældende økonomiske rammer. I den forbindelse gøres opmærksom på, at projektet også ses som en del af realiseringen af affaldsplanens initiativer. Affaldsområdet bidrager således med finansiering - inden for de eksisterende rammer - til ambassaden.

Bilag

Ambassaden Udvalg 14 marts.pptx

Punkt 11: Klimaborgerting - Interessetilkendegivelse om demokrati-laboratorier

81.45.00-G01-6-22

Resume

Bæredygtighedsudvalget har på møde d. 3. maj efterspurgt muligheden for etablering af et klimaborgerting i Randers Kommune, og havde punktet på dagsordenen på møde d. 22. november 2022.

Randers Kommune har indgået som deltagende aktør i en projektansøgning til Velux-Fonden under ledelse af Concito, Københavns Universitet og Crown Princes Mary Center, der imidlertid fik afslag i november 2022. Projektholderne ønsker at genansøge fonden med et revideret projekt, og i den forbindelse har udvalgsformand Daniel Madié på vegne af Randers Kommune underskrevet en interessetilkendegivelse for projektet under forudsætning af, at bæredygtighedsudvalget godkender den på dagens møde.

Indstiller

Forvaltningen indstiller til Bæredygtighedsudvalget

1. at udvalget godkender interessetilkendegivelsen til projektet.

Beslutning

Udvalget godkendte indstillingen.

Anker Boje, Frida Valbjørn Christensen og Rina Hansen deltog ikke i behandlingen af punktet.

Sagsfremstilling

Bæredygtighedsudvalget efterspurgte på udvalgsmøde i maj muligheden for et klimaborgerting, og Randers Kommune blev siden (sammen med Hjørring og Gentofte Kommune samt Region Hovedstaden) inviteret til at deltage i et projekt med CONCITO, KU og Crown Princess Mary Center. Et fælles projekt, der dog endnu ikke er etableret, idet projektet ikke opnåede at få finansiering fra Velux-Fonden.

Dette blev udvalget gjort bekendt med d. 22. november 2022, hvor udvalget bad forvaltningen om at udarbejde et oplæg vedrørende alternative muligheder for etablering af et klimaborgerting i Randers Kommune.

Projektholderne planlægger at indsende en ny ansøgning til Velux-Fonden, og har i den forbindelse efterspurgt en politisk interessetilkendegivelse på kommunernes ønske om fortsat at deltage som aktører i projektet, der nu går under titlen Demokrati-laboratorier - Gode liv i en bæredygtig fremtid. Grundet en kort deadline var det ikke muligt at forelægge dette for Bæredygtighedsudvalget på et udvalgsmøde udvalgsrådet.

Interessetilkendegivelsen blev afsendt med formand Daniel Madiés underskrift under forudsætning af, at bæredygtighedsudvalget godkender den. Interessetilkendegivelsen og projektholdernes foreløbige projektudkast er vedhæftet som bilag.

Der vil forventeligt fortsat være tale om et tre-årigt projekt, hvor det forventes at Randers Kommune bidrager med ca. et halvt årsværk samt eventuelt mindre omkostninger i forbindelse med facilitering. Der er endnu ikke indsendt den endelige ansøgning til Velux-Fonden. Eventuelle udgifter til projektet holdes inden for budgettet.

Deltagelse i projektet Demokrati-laboratorier - Gode liv i en bæredygtig fremtid

Årsagerne til at projektet ikke oprindeligt hjemtog midler, var særligt, at klimaborgerting ikke i sig selv var tilstrækkeligt nytænkende, mens Velux-Fonden satte spørgsmålstejn ved, hvor stærkt projektet var forankret i de deltagende kommuner og Region Hovedstaden. Derfor har projektholderne udarbejdet et nyt projektforslag, hvor der nu tænkes i flere tiltag end blot etablering af klimaborgerting, mens der vil være et større fokus på adfærdsskift og forbrugsudledninger, samt at give kommuner og regioner værktøjer til at styrke det lokale engagement i den grønne omstilling.

Dette skal som udgangspunkt ske gennem afholdelse af fire demokrati-laboratorier, hvor der eksperimenteres med forskellige former for borgerinddragelse, herunder case-specifikke kombinationer af klimaborgerting og

klimanetværk samt inddragelse af lokale civilsamfundsaktører. Tiltagene skal være med til at inspirere kommuner til, hvordan der kan skabes folkeligt ejerskab til en bæredygtig adfærd.

Privatforbrug og scope-3

Projektet vedrører særligt Scope 3-perspektivet, som er et område, der jf. Klimaplanen skal være særligt fokus på. Scope 3-perspektivet vedrører ofte indirekte udledninger fra varer og tjenester, der forbruges såsom mad, tøj, affald, rejser mv. Det er derved med til at gøre projektet mere borgernært. I rapporten Global Afrapportering, som regeringen fik gennemført i 2021 vurderes det, at 60 % af Danmarks samlede forbrugsbaserede klimaaftryk stammer fra privatforbrug. Privatforbruget og hverdagslivets valg er en størrelse, som kommunerne ikke traditionelt har øvet stor indflydelse på, men med projektets fokus på klimaborgering og netværks- og borgernære tiltag, vurderes det, at der kan åbnes op for at påvirke borgernes engagement i den grønne omstilling.

Forvaltningen vurderer fortsat, at der er et stærkt set-up i projektet, og at deltagelse kan bidrage til at indfri ønsket om etablering af klimaborgering samt delmålet om bæredygtig levevis fra Klimaplan 2050. I Klimaplanen fremgår det bl.a., at Randers Kommune vil fremme den bæredygtige levevis ved at styrke borgernes viden, muligheder, netværk og engagement, når det gælder den grønne omstilling.

Hvis ansøgningen afvises

Erfaringer fra Greve Kommune og Aarhus Kommune viser, at større forsøg med borgerinddragelse af denne karakter har udgifter i størrelsesordenen 500.000 - 1.000.000 kr. ekskl. medarbejdernes arbejdstid. Med den eksisterende finansiering kan Randers Kommune ikke implementere et klimaborgering såfremt fondsansøgningen afvises.

Økonomi

De økonomiske konsekvenser af beslutningen holdes indenfor eksisterende budget.

Bilag

Bilag - Demokratilaboratorier_projektbeskrivelse

Bilag - Interessetilkendegivelse_Demokratilaboratorier m. underskrift

Punkt 12: Gensidig orientering

00.01.00-P35-3-23

Beslutning

Taget til efterretning.

Bilag

Nyt om klima- og bæredygtighedsindsatsen - 2023.02.07.pdf

Punkt 13: Kommende punkter

00.01.00-P35-3-23

Resume

Sager til behandling på kommende møder.

Sagsfremstilling

Herunder fremgår forventet behandling på de kommende møder.

12. april

- Skovstrategien

9. maj

- Tema om energi

13. juni

- Bæredygtighedsstrategien

15. august

- Studietur

12. september

- Temamøde om børn og bæredygtighed

14. november

- Temamøde om bæredygtig bevægelse i samfundet

5. december